

Underläkarnas fullmäktigemöte 1996:

"Charterresan" är över – nu måste vi själva förhandla om våra löner

Det nya lönesystemet innebär både möjligheter och risker. Men först om några år kan vi säga om det är ett bra eller dåligt avtal.

Det konstaterade underläkarna vid årets fullmäktigemöte den 22–23 mars i Saltsjöbaden.

Enligt det nya löneavtalet måste i fortsättningen alla ST-läkare och många övriga underläkare själva förhandla om sin lön.

Mattias Hällje, styrelsen, konstaterade att med det senaste avtalet har underläkarna brutit trenden av försämrade reallöner. En stor nyhet är den individuella lönesättningen.

– Friheten blir större, men också riskerna. Vi måste vänja oss vid tanken att underläkare har olika löner, konstaterade Mattias Hällje.

Sylf och de lokala läkarföreningarna måste nu samarbeta mycket mer.

– Det är kanske avtalets största värde, att vi får ett starkare läkarförbund, om man så vill – ett läkarförbund, menade Mattias Hällje.

Oro bland medlemmarna

Men Michael Backhaus, Jönköping, höll inte med. Han vittnade om att det nya avtalet väckt en utbredd oro.

– Medlemmarna är mycket missnöjda mot att vara kvar i sin fackliga organisation. De känner sig svikna av avtalet. De tror inte att de individuella löneförhandlingarna kommer att upprätthålla lönenivån jämfört med lönetarifferna. Många funderar på att gå ur facket för att spara 220 kr i månaden.

Lönetarifferna är den lönetrappa med årliga lönehöjningar som med au-

tomatik hittills omfattat alla. Med det nya avtalet slopas lönetrappan fem år efter läkarexamen. Då vidtar i stället individuella löneförhandlingar.

Hampus Eklöf, Uppsala, manade dock till besinning.

– Det går inte att värdera avtalet innan vi sett resultatet av de lokala, individuella förhandlingarna.

En klok synpunkt, tyckte Peter Vasko, styrelsen:

– »Charterresan», där man bara hänger med, är över. Nu måste vi själva boka flyget, dvs förhandla. Och det måste gå några år innan vi kan säga om avtalet är bra eller dåligt.

En viktig uppgift för Sylf är nu att mentalt förbereda medlemmarna på det nya lönesystemet, ansåg han:

– Vi i fackets centrum måste ut i periferin, med förhandlingsutbildning för dem som nu lämnar tarifföresystemet.

Sylfs avgående ordförande Thomas Lindén betonade att Sylf och de lokala läkarföreningarna måste se till att ingen sylfmedlem går oförberedd till en förhandling.

Cecilia Escher, Västerbotten, framhöll att detta är särskilt viktigt för de kvinnliga medlemmarna för att motverka tendensen till lönespridning mellan män och kvinnor.

Hur är underläkarna anställda?

I avtalet ingår att Läkarförbundet och Landstingsförbundet i en gemensam arbetsgrupp ska utreda underläkarnas anställningsförhållanden. En enkät har skickats till samtliga landsting och läkarföreningar.

Utifrån denna verklighetsbeskrivning kan parterna sedan, i god tid inför nästa avtalsrörelse 1998, diskutera åtgärder. Sylfs krav är fast anställning för alla legitimerade läkare, något som idag bara gäller ca 30 procent av underläkarna.

Sylfs nyvalda styrelse har tagit plats på kommandobryggan, fr v Peter Vasko, Eva Orusild (vice ordförande), Ulf Gunnarsson, Mette Jansson, Mattias Hällje (ordförande), Carolina Wetterqvist samt Per Johansson.

Rose-Marie Josefson, Dalarna, pläderade utifrån en lokal undersökning för krafttag mot den obetalda övertiden. Underläkarna i Dalarna arbetar i genomsnitt övertid 2,45 timmar i veckan, »värst» var en medicinklinik med 5,7 timmar.

– Ska vi skänka bort arbete när det finns så många arbetslösa läkare? frågade hon.

Enligt undersökningen är 70 procent av medlemmarna positiva till stämpelklocka och 79 procent vill ha flextid

Sylf-Dalarnas yrkande om att övertidsarbete ska kompenseras och flextid införas, vann mötets gillande. Däremot avslogs kravet på att omvandla tjänstetrymme till nya tjänster, eftersom det kan missbrukas av arbetsgivaren.

Utbildningen och arbetslösheten

I januari 1996 var 975 läkare anmälda arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Varje år tillförs läkararbetsmarknaden omkring 1 000 läkare (studenter och utländska läkare).

Det bidrar till ett ackumulerat överskott eftersom pensionsavgångarna fram till sekelskiftet bara är ca 400 per år. Sedan kommer avgångarna att stiga till över 1 000 per år kring år 2010, rapporterade Mette Jansson, styrelsen.

– Vi grundutbildar för många och specialistutbildar för få. Att förklara detta är ett pedagogiskt problem, sade Thomas Lindén, som på lördagen avtackades för sitt gedigna arbete under året med bl a nytänkande i lönediskussionerna.

Jan Lind